

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

NR. 15

91. ÅRGANG

18. AUGUST

1979

HAN - DEN UFULLKOMNE, HUN - DEN PERFEKTE	S. 2
NORSK KATOLSK PREST I DET 17. ÅRHUNDRE	S. 6
FRED - DRØM ELLER MULIGHET?	S. 8
OM PAVE PAUL VI	S. 9

NESTE NUMMER KOMMER 1. SEPTEMBER 1979

Han - den ufullkomne, hun - den perfekte

Av Catharina Broomé

Den franske oratoriepresten Louis Bouyer har i en bok om kvinnen og kirken levert et lidenskapelig bidrag til et av de evige spørsmål som teologer gir seg i kast med: begrepet kvinnelig i motsetning til mannlig. Både på katolsk og ortodoks hold er forfatterens påstander blitt møtt med kritikk. Problemene som tas opp her er svært aktuelle med tanke på den forestående synode i Roma om familien.

Catharina Broomé er svensk dominikanerinne. I Norge er hun særlig kjent for boken: «Katholicismen».

Betydningen av begrepet kvinnelig — i motsetning til mannlig — hører til de evige spørsmål som teologer, fra tid til annen, — med større eller mindre lidenskap gir seg i kast med. Et av de seneste bidrag — og et meget lidenskapelig sådant — er en bok av den franske oratoriepresten Louis Bouyer: *Mystère et ministère de la femme* (Paris 1976), oversatt til tysk i 1977 med tittelen «Frau und Kirche»

Bouyer som konverterte til Den katolske kirke for henimot femti år siden, hører til de franske katolikker som —

ikke uten grunn — er blitt grepet av en viss bitterhet over det kirkelige livs utvikling i senere år. Denne bitterheten preger også boken om kvinnen: han har pepret den med diverse sarkasmer, mer eller mindre på siden av emnet. Han er forøvrig, både i og utenfor sitt hjemland, — en kjent teolog, med betydelige verk bak seg. På grunn av sin økumeniske innsats er han en velsett gjest både blant protestanter og katolikker. Det er grunn til å undersøke hans teorier nærmere.

I middelalderen, da genetikken ennå ikke var oppfunnet, kunne man iblant møte den oppfatning at når et foster av en eller annen grunn ble mislykket og ikke helt fullbåret, så resulterte det i et vesen av hunkjønn. Mannen var med andre ord det perfekte, fullstendige menneske, i besittelse av skapende evner. Bare mannen kunne føre slekten videre, mens kvinnen bare var et jordsmonn, der frøet til det nye menneske kunne gro, heldig eller uheldig avhengig av «jordsmonnets» beskaffenhet. Bouyer er tilhenger av en helt motsatt oppfatning, samtidig som han roser seg av å være fullstendig trofast mot «tradisjonen» på området. (For tydelighets skyld bør det her understrekes at når Den katolske kirke for øvrig taler om tradisjonen som noe forpliktende, har det ingenting å gjøre med spørsmål av denne type. Slike spørsmål har aldri vært gjenstand for noen annen kirke-møte-beslutning enn det berømte grammatisk konstaterende på synoden i Mâcon 583: at med «homo» —

«menneske» — menes såvel mann som kvinne.)

Bouyers ytterst originale oppfatning er nemlig den at kvinnen i sin art er perfekt, fullkommen, mens det maskuline i sitt vesen er en «lånt» egen-skap. Bare Gud er nemlig den virkelige Mannen, mens Kvinnen er alene om å være kvinne. Denne merkelige teori forklarer Bouyer med en halsbrekkende blanding av symbolikk, fysikk og filosofi som jeg ikke skal gå nærmere inn på her.

Hvor original Bouyers påstand om den kvinnelige fullkommenhet enn er, så gjenkjenner man med vemod selve metoden. Den har vært flittig brukt av andre katolske teologer som har funnet det viktig å skrive bøker om nettopp kvinnens vesen. Metoden går ut på at man gjør kvinnen til et opphøyet, eterisk vesen, ja et «mysterium», av Gud utrustet med en «naturlig» religiøsitet, som mannen bare med stor anstrengelse kan nå opp til, «og som han, — enda vanskeligere — bare kan bevare gjennom stadig kamp» (Bouyer).

Fordi man slik fra begynnelsen har plassert kvinnen i himmelske sfærer, frakjenner man henne retten til å beskjeftige seg med så trivielle jordiske ting som politikk, lederskap, organisasjon, administrasjon, apostolat (ting som i parentes bemerket middelalderens abbedisser ofte var eksperter i.) Det som denne av teologer konstruerte Kvinne av Gud er bestemt til, er å be og sørge for mann og barn, dog ikke deres sjeler.

En kjent — og i annen sammenheng fremstående sveitsisk teolog, — Urs von Balthasar, har utstyrt det tyske opplaget med en etterskrift, «for å beskytte (sic) boken mot de angrep som kan forventes fra alle kanter.» Det kan

han nå ikke, men det vitner om skarp-synthet at han innser at man kan vente innvendinger.

De har heller ikke uteblitt. I det franske ortodokse tidsskrift «Contacts» har Elisabeth Behr-Sigel anmeldt boken i en mønstergyldig rolig, ikke-polemisk tone, der hun dog lar leseren forstå at Bouyer er inspirert av ortodoks teologi som han ikke har greid å fordøye. Har ikke Bouyer beveget seg fra en inspirerende og meningsfylt «tegnenes teologi» til «en avstengt teologi som blir et middel til undertrykkelse når den forsøker å stenge livet og levende mennesker inne — med deres rike muligheter og karismer?» spør Behr-Sigel forsiktig.

Louis Ligier, jesuitt og professor ved et pavelig universitet i Roma, har også funnet Bouyers teser uholdbare. I en artikkel i «L'Observatore Romano» viser han det urimelige i å skille mannlige og kvinnelige på den måten som Bouyer har gjort. Og Ligier tilføyer at den romerske deklarasjon om kvinnen og embetet («Inter insigniores») klokt nok har avstått fra «å forville seg inn på en slik vei som reiser spørsmål uten å kunne bidra med større oppklaring». Visst er det av stor betydning, skriver Ligier, at Det Nye Testamente har tatt opp fra Det Gamle Testamente det kjente bilde av forholdet mellom Gud og hans folk som brudgom og brud (et bilde som Bouyer trekker absurde konklusjoner av). «Men», fortsetter Ligier, «det er dog ikke det eneste symbol i den sammenheng. Det finnes også bilder av kirken som folk, rike, stad, vintre, tempel. Å bygge en hel antropologi bare på det første bilde fører til urimeligheter.»

Vil man studere en autoritativ katolsk tekst om forholdet mellom mann og kvinne, skal man gå til Det annet Vatikan-konkils pastoralkonstitusjon om «Kirken i verden av i dag.» I den første delen av denne konstitusjon finner man kapitler med overskrift «Den menneskelige persons verdighet» og «Det menneskelige fellesskap», som sammenfatter det katolske grunnsyn på mann og kvinne. Med utgangspunkt i bibelens

ord om at mennesket er skapt i Guds bilde, og til fellesskap som mann og kvinne, fastslår dokumentet «den fundamentale likhet mellom alle mennesker».

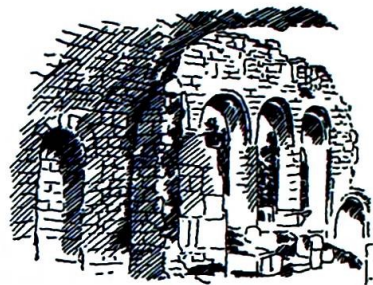
«Det er riktig nok at ikke alle mennesker kan likestilles, dersom man betrakter de ulike fysiske muligheter og de forskjellige intellektuelle og moralske krefter. Men så vel sosialt som kulturelt må man overvinne og fjerne enhver diskriminering, hva enten den begrunnes med kjønn, herkomst, hudfarge, sosiale vilkår, språk eller religion, for slikt står i motsetning til Guds plan. Det er sannelig smertelig å konstatere at disse personers fundamentale rettigheter ennå ikke blir respektert overalt, som når man f.eks. fratar kvinnen retten til selv å velge sin ektemake eller sin livsform, eller fritt å få adgang til samme utdanning og kultur som mannen.»

Man kunne anføre mange sitater, og her finnes atskillig stoff til selvansakelse for Den katolske kirke. Men det er allerede meget at vi her har fått et utgangspunkt i klare ordelag.

«Kirken i verden av i dag» har som sagt atskillig å si om kjønnenes likestilling og er særlig veltalende ved å avstå fra unødige uttalelser om mann og kvinne, og i stedet tale om personer. Men det er mer tenkt som et praktisk enn som et teologisk dokument. Derfor finnes intet forsøk på å tolke den teologiske betydning av kjønnsforskjellen. Om jeg selv skulle forsøke meg på en slik tolkning, — med enhver kristens rett til teologisk refleksjon, — så kan jeg ikke se annet enn at det mannlige og det kvinnelige er de to poler i en spenningsfylt og berikende relasjon som gjenspeiler guddommelige relasjoner («La oss gjøre mennesker i vårt bilde til mann og kvinne.» 1. Mos. 1: 26—27).

Ingen kan bli seg selv uten den annen. Riktignok kan bare kvinnen bli mor og bare mannen far, men ingen kan bli noen av delene uten det annet kjønn. Hva mere er: Vi vet nå at det i hvert individ finnes mannlige og kvinnelige komponenter som begge gjør seg gjeldende i vårt psykiske og

(Forts. siste side)

I anledning åpningen av domkirke-museets middelaldersamlinger innbyr St. Torfinns menighet i samarbeide med legmannsrådet til

Katolsk sommerstevne i Hamar

søndag 2. september i år. Stevnet omfatter:

KATOLSK HØYMESSI I DOMKIRKE-RUINENE kl. 12

celebrert ved biskop Gran og flere prester. Et av byens store kor vil medvirke.

LUNSJPAUSE

(ta med niste) innenfor Domkirke-oddens store og naturskjønne fri-luftsområde. (En større kafeteria forefinnes også.)

BISPEBORGEN OG MIDDELALDER-SAMLINGENE

er åpne for omvisning fra ca. kl. 13.30 til kl. 16. (Flere guider.)

FESTMØTE I «MIDDELALDERAULAEN» kl. 16: Program:

- 1) Anne-Lise Knoff: «Fra den gamle Hamarkrøniken.»
- 2) Konsertavdeling v/pater Thoralf Nordheim.
- 3) Pater Hallvard Rieber-Mohn kåserer: «Biskops-Hamar — en europeisk forpost.»

Stevnet er åpent for alle. Samtlige østlandsmenigheter er innbudt spesielt, og vi ber dem om eventuelt å kontakte hverandre for mulig felles busstransport. En begrenset stevneavgift vil bli oppkrevet ved begynnelsen av omvisningene og festmøtet. I tilfelle regn blir høymessen lagt til «middelalderaulaen inne i bispeborgen. Avslutning ca. kl. 17.15.

REDAKSJONELT:

Kontraster

Selv om de fleste av oss forbinder sommer med ferie og avkobling, blir vi stadig minnet om at livet og verdens begivenheter fortsetter like uforstyrret som ellers. Et raskt blikk på avisene eller noen minutters lytting på radioens nyhets-sendinger gir et overveldende bevis.

Hendelsene har vært mange og dramatiske også i år, vi velger å stoppe ved to. De er kanskje nokså forskjellige, men derfor vekker de til ettertanke. Det første er selvsagt: Flyktingetragedien i Sørøst-Asia. Vi som er omgitt av velferdssamfunnets goder og trygghet, kan vanskelig forestille oss de lidelser som hundretusener av mennesker gjennomlever. Siden det skjer på helt andre breddegrader enn våre, kunne selvsagt det skape en distanse som gjør oss likegyldige. Heldigvis er ikke det tilfelle, man har oppriktig forsøkt å finne løsninger og botemidler. På den annen side må vel de fleste av oss stille opp visse psykologiske barrierer når vi møter medmenneskers lidelser. Det er simpelthen grenser for hvor meget man kan ta inn over seg uten å bli handlingslammet selv. Da ville man hverken gagne seg selv eller de mennesker som trenger hjelp ut over vakre ord og følelser. I slike situasjoner ligger det tyngste et annet sted: Vi kommer til kort; det monner så altfor lite det vi prøver å gjøre.

I en merkelig kontrast til dette høyst menneskelige anliggende, blir vi stilt overfor et besynderlig vitenskapelig problem. Et seks år gammelt amerikansk romlaboratorium har ikke helt oppført seg etter programmet, og det setter kurs mot jorden igjen. De mer engstelige av oss lurte nok på om det var på våre kanter den hadde tenkt å styrte ned, selv om sannsynligheten var liten. Delene av Skylab endte da også stort sett i havet uten å forårsake særlige skader.

Hvorfor stoppe ved nettopp to slike begivenheter? Vi vil på ingen måte hevde at det å drive forskning er unyttig eller bortkastet. En slik innstilling ville ikke bare være naiv, men også uforsvarlig. Likevel kan man fristes til å mene at man av og til burde bruke flere ressurser både av krefter og tid til å løse problemene i den verden hvor man lever for man satser milliarder på å utforske universet.

OKB:

LEGMANNSRÅDETS HØSTMØTE MARIAHOLM

På høstmøtet (27.—28. oktober) vil temaet fortsatt være «Den kristne families rolle i verden i dag». Man vil denne gang konsentrere seg om spørsmål som knytter seg til familiens indre liv, samhold, rolleoppfatninger, arbeidsdeling osv., samt samfunnets påvirkning av familielivet gjennom lover og retningslinjer.

PAVEN REISER

Paven vil fra 29. sept. til 1. okt. avlegge Irland et besøk. Han reiser videre til New York hvor han skal tale til FN's Generalforsamling.

Paven kan også komme til å delta i 450-årsjubileet for et av lutheranernes viktigste bekjennelsesskrifter. Augustana, i Augsburg i Vest-Tyskland i juni neste år. I alle fall har den romersk-katolske biskopen i byen, Josef Stimpfle, allerede luftet dette utførelse med Vatikanet. En talsmann for biskopen har sagt at paven ikke har avvist muligheten til å besøke Augsburg. Kirkerådet i Den evangeliske kirke i Vest-Tyskland har uttrykt ønsket om at pave Johannes Paul II må bli invitert til landet.

NYE KARDINALER

30. juni kreerte paven fjorten nye kardinaler av åtte forskjellige nasjonaliteter — bl. a. formannen for Den franske bispekonferanse, erkebiskop Roger Etchegaray. (Se ellers «St. Olav» nr. 12 for omtale av pavens nære medarbeidere mgr. Agostino Casaroli og mgr. Giuseppe Caprio). Johannes Paul II understreket at dette var en uhyre viktig begivenhet i Kirkens liv. Kardinal Casaroli talte på vegne av de nyutnevnte kardinaler og uttrykte stor annerkjennelse av pavens arbeid for menneskerettighetene. En femtende kardinal skal også være utnevnt, men hans navn er ennå ikke kjent

L'Osservatore Romano

LEFEBVRE ORDINERER PRESTER

I slutten av juni ordinerte erkebiskop Marcel Lefebvre 28 prester — de fleste franske — ved det tradisjonalistiske seminar i Ecône. Det er første gang en slik sermoni finner sted etter at Johannes Paul II er blitt pave. I sin preken sa erkebiskopen at han håpet at uoverensstemmelsen med Roma snart vil bli løst; og menigheten som var samlet, ba for paven.

The Tablet

Retningslinjer for katolsk-luthersk samtalegruppe

21. mars ble Den katolsk-lutherske samtalegruppe opprettet. Gruppen ble enig om retningslinjer for sitt arbeid under sitt andre møte (26. mai). Retningslinjene er senere godkjent av Mellomkirkelig Råd for Den norske kirke og Norsk Katolsk Bispe- råd.

— Den katolsk-lutherske samtalegruppe i Norge er et fast forum for teologiske samtaler, med medlemmer oppnevnt av Norsk Katolsk Bispe- råd og Mellomkirkelig Råd for den norske kirke. Gruppen representerer en ordnet kontakt mellom de to kirker, med det overordnede mål å fremme en gjen- sidig forståelse mellom dem.

— Gruppens mandat er å bearbeide og vurdere resultater fra den internasjonale samtale mellom katolikker og lutheranere i lys av den kirkelige situasjon i Norge. Gruppen gjør sine resul- tater kjent utad og bidrar forøvrig med informasjon om katolsk-lutherske sam- taler, i den grad den finner det ønskelig. Gruppen kan også drøfte andre teolo- giske spørsmål av betydning for forholdet mellom de to kirker. Offentlige utspill fra gruppen må vanligvis stå i gruppens navn.

— Gruppen har 8 medlemmer — 4 fra hver kirke — og 2 vararepresentan- ter, som oppnevnes for en periode på 2 år, med anledning til nyoppnevning. Gruppen har 2 formenn, en katolsk og en luthersk, som skifter på å være ord- styrer. Mellomkirkelig Råd påtar seg å utføre sekretærarbeid for gruppen. Sakkyndige rådgivere kan innkalles i spesielle tilfeller.

— Gruppen møter minst en gang pr. semester. Arbeidet med å forberede gruppen, møter og bearbeide saker for behandling i gruppen pålegges sam- talegruppens medlemmer etter tur, eventuelt i samarbeid med sekretariatet.

Gruppen bestemmer selv sin arbeids- måte på grunnlag av sitt mandat.

— Gruppen sender en gang i året en felles rapport til Norsk Katolsk Bispe- råd og Den norske kirkes Bispe- møte via Mellomkirkelig Råd om ar- beidet i gruppen. Protokollene fra sam- talegruppens møter er primært til in- tern bruk, men sendes også Oslo Katolske Biskop og Oslo Biskop til etterretning.

— Utgiftene til gruppens arbeid dekkes av de to kirker etter nærmere overenskomst og ved hjelp av eventuell studiestønad.

TYSKLAND

Efter å ha studert den økumeniske dialog mellom tyske lutheranere og ka- tolikker over en trettenårs periode, er Oldenburgs lutherske biskop, dr. Hans Heinrich Harms kommet til den konklusjon at det er «ingenting til hinder — ut fra et religiøst synspunkt — for at katolikker og lutheranere kan finne frem til en måte å forenes på i alterets sakramente.» Å kunne motta komunio- nen i fellesskap ville gjøre det mulig å samle til ett det store flertall av Tysk- lands kristne, idet 92 prosent av den kristne befolkning er enten katolikker eller lutheranere, og biskopen tilføyde at interkommunion er et viktig middel til gjensidig forståelse mellom medlem- mene av de to kirkesamfunn.

Biskop Harms uttalte at den eneste faktor som avholdt ham fra å innby katolikker til å ta del i den lutherske kommunion, er hans motvilje mot å oppmuntre dem til ulydighet mot lederne av deres egen kirke som fortsatt er imot interkommunion.

Biskopen gledet seg over den frem- gang som finner sted i økumenisk dia- log, men beklaget det langsomme tempo, særlig hva den apostoliske suksesjon an- går. Han hevdet at lutherske biskoper og prester er bundet til den apostoliske lære på samme måte som deres katol- ske kolleger, og i kraft av dette bånd er de likestillet i apostolisk suksesjon med Den romersk-katolske kirke.

The Tablet

UNGDOM OG TRO

var tema for det fjerde europeiske bispe- symposium som fant sted i Roma i midten av juni. Her deltok cirka 70 bis- koper fra 24 land, sammen med repre- sentanter fra pavestolen, for prestestan- den og klosterordener, for lekmanns- og ungdomsorganisasjoner, foruten observa- tører fra forskjellige kanter.

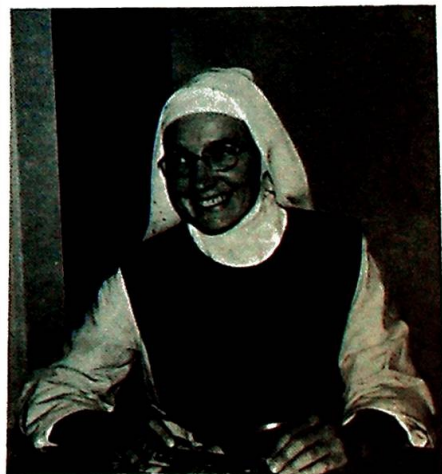
Åpningstalen ble holdt av den avgå- ende president i Rådet for europeiske bispekonferanser, erkebiskopen av Mar- seille, Roger Etchegaray. Han trakk opp rammen for de oppgaver som delta- kerne stod overfor: å reflektere over forholdet mellom ungdom og tro, å fast- slå hvorvidt den nåværende krise bare er forbigående, — slik det forekommer i enhver generasjon, — eller om det dreier seg om et mer alvorlig brudd, og å stille en diagnose og finne frem til et svar — med det for øye at unge men- nesker fester større lit til vitnesbyrd enn til ord.

Ved avslutningen av møtet ble kar- dinal Hume valgt til erkebiskop Roger Etchegarays etterfølger som president i Rådet for europeiske bispekonferanser. I sin avslutningstale oppsummerte han det arbeid som var utført i løpet av de fire dager konferansen varte, og sa bl.a.:

«Etter mitt syn er ikke unge menne- sker å betrakte som morgendagens Kir- ke, som man skal komme på talefot med langveisfra: de er Kirken av idag og våre følgesvenner på en pilgrimsferd som både er en søken og en hjemkomst.»

The Tablet

LØFTEAVLEGGELSE I FRANSK CISTERCIENSERKLOSTER

7. juli avla søster Ina Andresen sine høytidelige klosterløfter i Abbaye Cisterciene, Laval. Biskop Gran var blant de tilstedeværende, samt noen av hen- nes venner fra Norge.

Norsk katolsk prest i det 17. århundre I

Av Johs. J. Duin

Det var ingen spøk å ha katolske sympatier i 1600-tallets Norge, — enn si vært katolsk prest med et brennende ønske om å få virke i sitt eget hjemland. Johs. J. Duin har granske nordmannen Johannes Martini Rhugius' livshistorie: mange mislykkede forsøk på å bryte gjennom den mur av motvilje og offisielle anordninger som hindret all katolsk praksis i Norge.

Biskop Nils Simonsen Glostrup av Oslo hadde ikke liten mistanke mot sognepresten i Sem ved Tønsberg. Hr. Laurits Halvorsen Sthen. Mistanken gikk ut på sterke katolske sympatier. Domboken for 1628 har utførlig referat av en rettsak mot presten. Under rettsforhandlingene ble sognepresten spurt om han eide noe som omhandlet den papistiske messe. Svaret var at han hadde lest en bok om det, en bok hans søstersønn Johannes Martini hadde fått av en medstudent i København. Søstersønnen hadde likeledes fått tak i en bok om konsilet i Trient. Som Ludvig Daae bemerket, fulgte det ikke noen dom og Hr. Laurits ble stående i sitt embede til etter 1640.

Som katolsk prest til Norge.

Når man så oppdager et brev i et romersk arkiv av selvsamme søstersøn-

nen Johannes Martini Rhugius, datert 24. august 1637, Sem prestegård, har man følelsen av å være kommet over en nokså viktig brikke i puslespillet. Brevet er å finne i Propaganda-kongregasjonens arkiv, og har inntil nå vært upåaktet. Det er rettet til dominikanerpater De Brouwer i Antwerpen som samme høst sender brevet videre til Roma.

Reisen fra Nederlandene var gjort sammen med dominikanerpater Ambrosius van den Baeze. For fem dager siden var de kommet frem til Rhugius' slektning, hvor de ennå oppholder seg, men de håper snart å finne et eget sted å bo: noe brevskriveren håper å kunne si noe mer om innen en måned eller to. 'Min slektning har tatt meget vennlig imot oss, men fordi det hersker sterk mistanke med hensyn til hans (lutherske) rettroenhet, er det uklokt å bli boende hos ham lenge. Dette ville røbe

både ham og oss.' Så meget har man imidlertid drøftet sammen, at sognepresten er rede til å gå fra sitt embede, samt å samle hos seg de katolikker han kjenner her og der, og eventuelt å undervise og vinne andre. Dette vil sognepresten 'kunne gjøre bedre og tryggere enn vi', fordi han går for å være en lærd og god og forsiktig mann. Men mannen har jo sin familie, hustru og fem barn, og må ha noe å leve av. Han spurte derfor om de Brouwer selv eller ved andre kunne finne noen vei til å løse dette problemet. Man kunne muligens hjelpe ham til et slags kjøpmannskap, foreslo Rhugius. Men i den første tiden ville det være mere praktisk med en slags pensjon, så sognepresten kunne bruke all sin tid og alle sine krefter til å hjelpe 'oss i den oppgaven vi har tatt på oss'. Sønnene sine har han ikke våget å lære opp i katolsk tro, da en slik undervisning snart ville røpe ham selv. Van den Baeze har derfor tilbudt å skaffe en av sønnene en plass i de spanske Nederlandene, der han kunne gå i skole og få sin opplæring. Dette var et forslag som falt i meget god jord hos onkelen. Opprinnelig skulle en tredjemann ha vært med på reisen til Norge, nemlig dominikaneren Mattheus Gijssels. Men en plutselig febersykdom hadde hindret ham i å dra av sted. Det var for tidlig å si, skriver Rhugius til slutt, om Gijssels allikevel skulle komme etter. Man fikk heller se tiden an.

På kontinentet hadde en stor korrespondanse gått forut for avreisen fra Nederlandene. De Brouwer arbeidet med planer om en presteskole for Norden i eller omkring Antwerpen, og var blitt utnevnt som leder for dominikanernes 'nordiske' virksomheter. At van den Baeze reiste tilbake allerede syv uker etter ankomsten i Norge med et desillusjonert menneskes skuffede forventninger og — følgelig — tilsvarende beretninger, virket som en kald dusj på entusiasmen i Flandern.

Rovenius var i 1620 blitt bispeviet utenfor hollandsk område.

Når så kommer i tillegg at de Brouwer dor i november ennå samme år 1637, er resultatet at Rhugius blir fysisk og psykologisk temmelig alene i sitt hjemland.

Veien til prestevielsen

Søstersønnen til sogneprest Laurits Halvorsen Sthen ble nevnt som student i København i 1628. Ludvig Daae fant ham blant dem som deponerte ved universitetet i 1626. Slår man opp i universitetsmatrikkel, finner man at 33 studenter ble innskrevet den 3. oktober 1626, hvorav sikkert syv norske. Den senere katolske presten innføres som «Johan. Martin, Jartum, Oslo». Stedsnavnet Jartum identifiseres av Finne-Grønn med Hjertum i Båhuslen, som den gang ennå hørte til Norge. Hjemmet i Hjertum tallet i det minste fem barn, hvorav tre gutter og to piker, for i sitt brev av 12. oktober 1640 skriver Johannes Martini at han forlot foreldre, brødre, søstre, slekt og venner, da han reiste til Leuven. Velstående var familien nok ikke. Arven han reiste fra, betegner han som liten.

Etter eget utsagn studerte Rhugius i Leuven to år filosofi og seks år teologi. Det var dog ikke først etter fullendte teologiske studier han ble viet til katolsk prest. Han fortsatte sine teologiske studier også etter ordinasjonen, muligens nettopp fordi veien til Norge ennå ikke lå åpen for ham. Presteordinasjon, og lavere forutgående vielser, skal ifølge katolsk kirkelov registreres i egne protokoller. Leuven hører den dag idag til erkebispedømmet Mechelen/Brussel. En henvendelse til arkivaren for erkebispedømmet resulterte i følgende data: presteviet i Brussel av erkebiskopen den 23. september 1633, med lavere vielser 11. mars, 12. mars og 21. mai samme år (disse vielser omfattet først opptaking i klerkerstanden, så vielsene til subdiakon og diakon). Ordinanden benevnes som «clericus Osloensis dioecesis in Norwegia». Likeledes i henhold til katolsk kirkelov var han ved ordinasjonen neppe yngre enn 24 år. Ingen steder nevnes noe om dispensasjon for eventuelt for lav alder. Rhugius skulle dermed være født senest i

1609, noe som ikke synes å utelukke at han ble immatrikulert i København i 1626.

Rhugius' videre skjebne

Om det enn er denne katolske prests virksomhet i Norge som gir ham en liten plass i norsk historie, er det ikke hensikten her å redegjøre for den. Derimot ønsker vi å gi noen opplysninger om mannen etter at han hadde forlatt landet for godt. Inntil nå forsvant han tilsynelatende ut av historien etter at han hadde skrevet noen brev fra Amsterdam i tiden 1640 til 1642. Han hadde på egen kropp erfart at det ikke lot seg gjøre å reise alene omkring i Norge for å besøke de par spredtboende katolikker som han etter hvert hadde fått vite om. De store avstandene gjorde de 60 scudi som Roma hadde bevilget ham hvert år helt utilstrekkelig. Skulle han feire gudstjeneste på ulike steder, måtte han ha messeutstyr med seg, noe som under de rådende forhold betinget en følgesvenn eller tjener, det være seg legmann eller prest. Tilbake i Amsterdam, byen som var utgangspunktet ved avreisen i 1637, skriver han flere brev til adressater i Roma og andre steder: Man tar saken opp, man leter, det er utsikt, men det blir aldri noe konkret ut av det. I Roma kan man til og med vanskelig forstå at han stadig oppholder seg i Amsterdam, og ikke i Norge 'på sitt arbeidsfelt', noe som fører til at man snart betrakter ham som 'mindre skikket'.

Handelsforbindelsene mellom Amsterdam og det sydlige Norge hadde helt fra ca. 1550 utviklet seg sterkt. Mens Rhugius var i Norge oppga han en adresse i Amsterdam for eventuell korrespondanse: Henricus Bartentz. som 'vet til enhver tid hvor han kan finne meg'. Det blir i Amsterdam og omegn vi finner Rhugius igjen også i årene etter 1643. Og nordmannen står ikke ledig på torvet. Om det opprinnelig var norske handelsmenn og sjøfolk han viet sine krefter, er ikke tydelig. Men alt i 1645 forekommer han i en presteliste over menighheter i og omkring datidens største sjøfartsby i Holland.

I 1647 nevnes han i Calslagen, en

landsby i Amsterdams sydlige omegn. Hans dødsdag 1651 blir notert i *Necrologium dioecesis Harlemensis* med denne ene setningen: «R.D.Mr. Joannes Rugius, natione Noorwegus; ad suos aliquando fidissimus apostolus, obiit Amst(olodami) 6 Decemb.» («Johannes Rhugius for år tilbake trofast hyrde hos sine egne, døde i Amsterdam 6. desember.»)

I første halvdel av 1600-tallet var katolsk gudstjeneste, så vel privat som offentlig, forbudt ved lov i det kalvinistiske Holland. Forvisning fra by eller landsby, store bøter for holdte gudstjenester o. l. var sanksjoner som truet katolske prester til enhver tid. De fleste hemmelige steder for gudstjeneste var da også å finne i byene hvor det var lettere å gå under jorden, eller også isolerte landsbyer (innsjøene, kanalene!). Holland var ikke lenger noe vanlig bispedømme. Rovenius var i 1620 blitt bispeviet utenfor hollandsk område og kirkeledelsen i Roma hadde utstyrt ham med alle nødvendige fullmakter. Fra den dag han ble bispeviet sto det så å si en pris på hans hode, om han oppholdt seg i De hollandske generalstatene. Da Rovenius i 1639 oppholdt seg i Utrecht, foretok byens myndigheter en uventet husundersøkelse. Biskopen selv kom seg unna i kvinneklær, men hans sekretær G. van Mook ble tatt til fange. Beslaglagt ble også et omfangsrikt bibliotek og sekretærens dagsprotokoller. Journalen ble ivrig gransket under rettsaken mot van Mook, og mot Rovenius *in absentia*. Et av de viktigste punkter i anklagen mot Rovenius var at han hadde kalt seg Erkebiskop av Utrecht og hadde utført embetshandlinger som sådan. Bevis ble hentet fra en beslaglagt protokoll. Den 16. april 1637 hadde Rovenius utsendt og autorisert Johannes Martini Rhugius, romersk geistlig, for å virke som prest i Norge og «der omtrent».

Manuale Rovenii som autorisasjonsbrevet ble hentet fra, inneholder også prestelister for flere år. I listen for 1635 oppføres for Diemen (syd for Amsterdam): Gerardus Frederici Craenlant og Johannes Rughius Norwegus.

(Forts. neste nr.)

Pacem in Terris – drøm eller

I mai 1978 trådte den såkalte SPESIALSESJON OM NEDRUSTNING sammen i FN's regi. Sesjonen var resultat av et forslag fremlagt av de alliansefrie land på FN's Generalforsamling høsten 1976. Såvel i det forberedende arbeid som under selve sesjonen inntok Norge en aktiv holdning.

Etter initiativ fra Utvalget for Rustningskontroll og Nedrustning (rådgivende organ for den norske regjering) er en viktig bok blitt til: «NEDRUSTNING — visjon og mulighet.» Boka er redigert av red.sekr. Svein Roald Hansen og førsteamanuensis Jostein Mykletun, som begge oppholdt seg i New York under deler av Spesialsesjonen.

I tillegg til å gi en klar og oversiktlig rapport fra den seks uker lange sesjonen, gir boka et vel dokumentert innblikk i rustnings- og krigsproblematikken i globalt og nasjonalt perspektiv fra 1945 til i dag.

Som katolikker er vi — i og med pave Johannes XXIII's rundskriv «Pacem in Terris» — klart oppfordret til å la oss engasjere av alle sant fredsbevarende bestrebelser. For alle som føler at krig/fred-problematikken er et altfor komplisert emne å gi seg inn på, har denne boka en spesiell verdi, fordi den klarer å behandle et vanskelig tema på en samtidig saklig og engasjerende måte.

Under FN's Spesialsesjon ble det gjentatte ganger understreket hvor viktig opinionen er for fredsarbeidet. Og formannen i Utvalget for Rustningskontroll og Nedrustning, Helge Sivertsen, sier i et intervju i den omtalte boka at mulighetene for at nedrustning skal bli noe mer enn en drøm, ligger i «en voksende opinion i alle land, i en voksende forståelse blant vanlige mennesker for at nedrustning er nødvendig.»

Vi er blitt kjent med at Norges Fredsråd forbereder en fredsaksjon som skal starte i oktober 1979. Vi spør formannen i Fredsrådet, siv. økonom Hans Lunder, hva som inspirerer Fredsrådet til denne aksjonen.

— Skal det bli forandringer, må det skapes krefter i samfunnet som utløser forandringer. I dag er situasjonen den at vi på opprustnings-siden har klart sammenfallende interesser mellom folks behov for sikkerhet, alle militære som skal beholde sine jobber og våpenindustrien. For dem er spenningen mellom blokkene beleilig, — det fyres opp under den både i øst og vest. I denne situasjonen må det være fredsbevarelsenes oppgave å fortelle at opprustning *ikke* gir sikkerhet, men i økende grad usikkerhet. Vi må skape forståelse for at fredsarbeidet er en viktig samfunnsmessig funksjon som samfunnet må være med på å betale for.

— Vil aksjonen ha noen politisk slagside?

— Fra vårt synspunkt skal den være i høyeste grad tverrpolitisk, men hvis noen grupperinger ikke vil være med, tipper den over til en side. Hovedsaken med aksjonen, som har 1981 som særlig siktemål, er å få de politiske partiene til i høyere grad å programfeste betydningen av et konstruktivt fredsarbeid.

— Har du i ditt mangeårige engasjement som fredsforkjemper hatt noen spesiell kontakt med og støtte fra noe kirkesamfunn eller andre kristne grupperinger?

— Flere kristne grupperinger var med i aksjonen mot nøytronbomben og vi har i Fredsrådet tilslutning både fra en spesielt kristen organisasjon og mange aktive kristne medlemmer

Hans Lunder

i de andre tilsluttede organisasjonene.

— Verdenssituasjonen i dag forekommer vel de fleste mennesker nok så dystre. Du virker optimistisk. Hva bygger du din optimisme på?

— Hele min livsfilosofi bygger på troen på de gode krefter i Livet. Jeg er ikke enig med dem som sier at den vestlige verden er i en økonomisk krise; og hvis vi gikk inn for en samarbeidsøkonomi i stedet for konkurranseøkonomi, kunne vi tilpasse produksjonen, og folk i den rike verden kunne få dekket sine naturlige behov. Hvis vi attpå til reduserte eller fjernet militærbudsjettene, ville vi ha store overskudd for å løse problemene i den tredje verden.

— Men er ikke energisituasjonen alvorlig?

— Jo, absolutt. Og her er det virkelig fare for at vi vil oppleve kriser i slutten av dette hundreåret. Konsekvensene kan bli meget alvorlige når oljebrønnene blir tomme.

— Erkebiskop Helder Camara sier i en av sine bøker: «Vi kristne hører

mulighet?

til på ikke-voldssiden, men det betyr ikke et valg til fordel for svakhet eller passivitet. Ikke-vold betyr at man tror enda fastere på sannhetens, rettferdighetens og kjærlighetens styrke enn på krigens, mordets og hatets.» Har du noen kommentar til dette?

Ikke-vold er etter *min* mening en aksjonsform for å skape forandringer i et samfunn eller i verden. Således er den planlagte aksjonen en ikke-voldsaksjon. I en overgangsfase mener jeg imidlertid at vi bør ha et militært forsvar, — men uavhengig av NATO, eventuelt tilknyttet et nordisk forsvarssamarbeid og i nær samfunnsfunksjon med FN.

FN har ved sitt fredspoliti klart å skape fred mange steder, og hindrer ved sitt nærvær at fiendtlige troppestyrker kommer i kontakt med hverandre. FN-politiet «kjøler ned» situasjonen, og dette kan være tilstrekkelig for å få fred på lengre sikt.

Norden burde bli et «fredens hjerte» for trening av FN-politi fra hele verden eller fra mange land på alle kontinenter. Vi har råd og vi har plass for slike leire. De vil fylle minst to funksjoner: 1) De vil lede unge mennesker sammen i en viktig periode av deres liv. 2) De vil gi FN-politiet god trening for fredsbevarende og fredsskapende arbeid.

Så langt siviløkonomen, freds- og framtidss forskeren Hans Lunder. Ikke alle vil dele hans synspunkter i ett og alt. Men i hovedsaken skulle vi kunne stå samlet — i felles innsats for å skape fred på jorden.

Den omtalte boka, «Nedrustning — visjon og mulighet», kan fås fra FN-sambandet, Egedesgt. 1, Oslo 1.

Randi Christensen

Om pave Paul VI

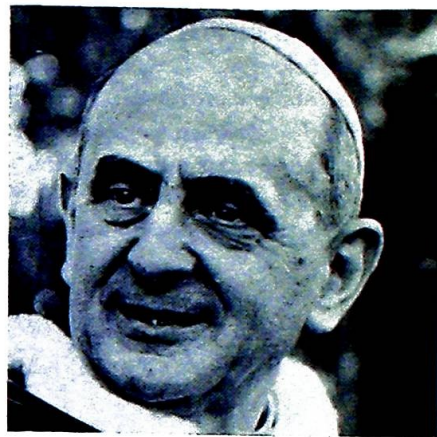
6. august var det ett år siden Paul VI døde. 'St. Olav' bringer i den anledning en kommentar om hans tid som pave.

Paul VI døde etter femten års pontifikat. To bilder kan symbolisere hans rolle: Båret på «sedia gestatoria» gjør han sin entré i Peterskirken ved en høytidsgudstjeneste; i den enkleste kiste ligger han død på Petersplassens stenbrolegning, uten det minste emblem eller pynt, til og med uten den katafalk som ved den enkleste jordfestelse opphøyer den døde ved denne siste seremoni.

Tilsynelatende motsetning. «Sedia gestatoria» er egentlig ingen triumfanordning, men står i folkets tjeneste: Uten den ville paven ikke kunne sees av mer enn et fåtall i forsamlingen. Det skal nok stor ydmykhet til for å akseptere å bli båret på denne måten. For Paul VI var bærestolen dessuten i i senere år en fysisk tvang: En smertefull leddsykdom hadde medført at han nesten ikke kunne røre seg.

Hele Paul VI's pontifikat står i samme ydmykhetens tegn. Fra en karismatiker og profet som Johannes XXIII arvet han en oppgave som kan betegnes som en av de vanskeligste i Kirkens snart totusen-årige historie: Å løse syv hundre millioner kristne gjennom en av de mest omfattende og dyptgripende forandringer som verden og Kirken noensinne har opplevd. Man kan si at det har dreid seg om å føre Det annet Vatikankonsils beslutninger ut i Kirkens liv. Men dette konsil var jo ikke annet enn et nødvendig forsøk på å gjøre Kirken klar over at vi ikke lenger lever i middelalderen. De forsterkninger av middelalderens murer som de to foregående konsiler i nyere tid — Tridentinum og Det første Vatikankonsil — satte seg som oppgave å gjennomføre, har endelig mistet sin beskyttende effekt, dette må stå klart. En krise har fulgt i konsilets spor, men uten konsilet ville en stormflod av problemer ha veltet inn over en uforberedt kirke.

I ydmykhet utførte Paul sin oppgave.

Han var usedvanlig intelligent. Hans kunnskaper var grundige og omfattende, men han avsto fra ethvert forsøk på å skape seg en «profil» som kunne sidestilles med hans nærmeste forgjengere. Han nøyde seg stort sett med trofast å forvalte den arv han hadde mottatt fra dem: å verne om enheten og unngå splittelse. Det innebar i praksis en stadig balansegang, en vanskelig forening av åpenhet og stramme tøyler. For eksempel hevdet han i kraftfulle ordelag de fattiges og undertryktes rettigheter, og de rike folkegruppers og individers plikt til å påta seg folbare offer for en rettferdig fordeling. På den annen side tok han avstand fra alle voldsideologier, selv om de var iført befrielsesteologisk drakt.

Kort etter sin tiltredelse opphevet han det tidligere absolutte forbud for prester mot å nedlegge sitt embete og gifte seg. Man begynner allerede å glemme at før hans pontifikat innebar dette en ubønnhørlig ekskludering fra Kirkens fellesskap. Men at prester i tjeneste skulle kunne være gift, det var noe han for sin samvittighets skyld ikke kunne gå med på. For ham, som for hans forgjengere, var prestevielsen en innvielse av hele mennesket, med kropp og sjel, til Guds tjeneste, og denne tjeneste utelukker alle andre bånd. I dette syn på prestens kall var han oppdratt, i det levde han. Å handle imot dette syn ville for ham ha vært svik.

Det var sikkert en tilsvarende føl-

somhet på samvittighetens område som lå bak Paul VI's mest kontroversielle og mest skjebnesvangre handling: encyklikaen «*Humanae vitae*», der Kirkens tradisjonelle forbud mot prevensjon ble bekreftet, med bakgrunn i den aristoteliske naturfilosofi. Her gikk paven imot majoriteten av de eksperter han selv hadde valgt som rådgivere.

Encyklikaen er blitt betegnet som et «selvmordsforsøk», og den bidro sikkert sterkt til å svekke det pavelige læreembetes autoritet i Kirken. Pavens uttrykkelige bud, dikerte av hans ærlighetskrav, — og millioner troende katolikkers overbevisning — stod her mot hverandre. Konsilet hadde nylig minnet om det gamle gode, men betenkelig bortgjemte grunnprinsipp at mennesket aldri har rett til å handle mot sin samvittighet, og en voksende del av den katolske kristenhet var beredt til å ta konsekvensene av en personlig overbevisning, stikk i strid med den pavelige.

Om Paul VI altså avsto fra å strebe etter en «profil», så fikk hans embetsutøvelse likevel et klart personlig preg, og dermed også en gitt «profil». Han trappet ned den romerske prakt som Johannes led under, men ikke for-

andret. Renessanseprakten forsvant der den ikke var innebygget i murene. Fremfor alt visste paven, gjennom en spontan gestus, å bryte gjennom en protokoll som hadde til hensikt å betone hans overhøyhet i alle menneskelige sammenhenger. Sterkest kom dette til uttrykk da han under en økumenisk seremoni uventet falt på kne for den gresk-ortodokse patriarkens representant, som tegn på samme ydmyke forsoningsvilje som dikerte hans historiske møte med patriarken Athenagoras.

Paven Montinis «profil» er i høyeste grad en økumenisk profil. Hans anstrengelser for å opprettholde og bygge ut de vennskapelige og respektfulle forhold til andre kirker — som ble grunnlagt under konsilet, — kom til uttrykk på mange måter og svarte sikkert til en dyp følelse og en sterk overbevisning. Fortsatt gjenstår store og avgjørende beslutninger som burde være konsekvensene av femten års intensiv teologisk arbeid. De århundregamle kontroversene mellom kirkene har i stor grad vist seg å være på overflaten, uttrykk for manglende innsikt i motpartens virkelige lære, og manglende vilje til å endre inngrodde vaner. Den teologiske ekspertise har således kommet langt, det har også en stadig større del av kirkefolket, som ikke lenger forstår eller godtar at abstrakte lærespørsmål skal utgjøre skillemurer mellom mennesker som tror på Kristus og lengter etter enhet.

Ikke bare i forholdet til andre kristne viste Paul VI. åpenhet og vilje til forståelse. Hans lengsel etter enhet var universell, og han vendte seg til alle mennesker med sine appeller om fred, rettferdighet og barmhjertighet. I dette ærend ble han en reisende pave. Den første i sitt slag, men i målbevisst etterfølgelse av den store apostel hvis navn han hadde tatt. Han følte seg ansvarlig for hele menneskeheten og var åpenbart tyngt av sin tids tragiske konfliktbyrde. Han var en gripende skikkelse. Skrøpelig og med store smerter, tyngt av sitt ansvar inntil ubeslutsomhet, men samtidig ubrytelig konsekvent i lydhighet mot sin overbevisning.

Gunnel Vallquist

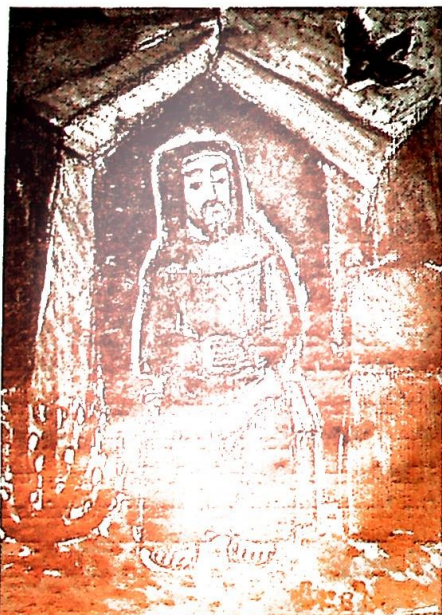
Gamle jomfruer blir de kalt, de enslige kvinnene som aldri har vært gift. Det er ikke nettopp noen ærestittel. Mennene utgjør den halvdel av menneskeheten som nyter størst prestisje. Kvinnen blir plassert ut fra sitt forhold til mannen. Kvinner som har levd sitt liv uten dypere forhold til menn, havner dermed nederst på rangstigen. Enker og årskilte kommer foran.

Man kan saktens spørre hvordan mannen kom til å bli den overlegne. Skyldes det opprinnelig den rolle som ren muskelkraft spiller på et primitivt utviklingsstadium? Men mer interessant er spørsmålet om det er rimelig at dette forhold fortsatt skal bestå i dag. Hvis svaret er nei, følger også at det er urimelig når gifte kvinner nyter større prestisje enn ugifte. Og man kan begynne å virke for at mann og kvinne, gift og ugift skal kunne møtes og samarbeide som fullt likeverdige mennesker.

Enhver stand og stilling vil medføre sine særegne byrder og belastninger. For den enslige er det å stå alene en slik belastning. Man er henvisning til å være alene og til å ordne opp for seg selv, istedenfor å kunne leve og virke i et intimt fellesskap med andre som står en nær. Man må f.eks. innta sine måltider i ensomhet. Man savner noen å dele sine daglige sorger og gleder med, og noen til å gi nyttige korrekter.

Alt dette kan man imidlertid venne seg til, slik at man kan leve med savnet. Den virkelig store utfordring til den ugifte kvinne ligger på et annet plan. Den består i å bevare sin selvrespekt. Se sitt eget liv som meningsfylt. Ikke la seg knekke av motløshet eller bitterhet når man konfronteres med egen lavstatus.

FRA ØRKENEN:

ABBA THEODORE:

Abba Theodore sa: «Hvis Gud holdt regnskap med våre forsømmelser og vår troløshet i bonnen, da ville vi ikke bli frelst.»

Den enslige kvinne

Ved Marit Flagestad

Om den enslige kvinne skal kunne medvirke til likeverdig samliv og samarbeid mellom alle mennesker, må hun først svare på denne utfordringen. Men hva kan hun gjøre videre? Komme med krav til mennene eller til gifte kvinner at de skal oppgi sine privilegier? *Nei!* Hun må starte et annet sted — hos seg selv! Hun må starte med å oppgi egne privilegier. En enslig kvinne kan også ha fordeler av forskjellig slag fremfor andre, f.eks. i kraft av høy intelligens, solid utdannelse, materielle goder, vinnende vesen, familiebakgrunn. Hun må renonsere på å nyte disse privilegier for seg selv, og i stedet bruke dem til fordel for andre. Hun kan gjerne begynne med det enkleste og letteste, nemlig å dele med andre av sine materielle goder, gi slik at det blir *offer*. Hun kommer ikke langt før hun får oppdage hvor vanskelig det er å oppgi sine privilegier frivillig. Dermed er hun rede til neste skritt.

Mennenes fortsatte dominans overfor kvinnene har utvilsomt sammenheng med kvinnenes innbyrdes interesse motsetninger og deres manglende evne til å forstå hverandres situasjon. Mye ville forandres om kvinnene forstod at diskriminering av en kvinnegruppe har tendens til å slå tilbake på kvinner generelt, at de i virkeligheten stort sett har felles interesser. Derfor må den enslige forsøke å gå inn i sine gifte medsøstres problemer, og ikke være redd for å blottstille sine egne.

Et godt eksempel på hvordan disse to kvinnegrupper kan spilles ut mot hverandre til skade for begge parter, er idealisering av morsrollen. Man påstår at kvinnen har sin viktigste funksjon som biologisk mor, og hennes verdi gjøres avhengig av at hun

er en god mor. Dette er naturligvis et drepende anslag mot de enslige, men rammer også mange av dem som er mødre, ved å nedvurdere andre vesentlige sider ved deres personlighet og livsoppgave. En slik idealisering blir også brukt til å påtvinge kvinnene et ansvar for barna som mennene burde delt med dem.

Det finnes flere felter hvor de ensliges lave status er til skade for kvinner generelt. Den er således sikkert en årsak til at unge piker ofte er så opptatt av å bli gift eller ihvertfall finne seg en partner allerede fra puberteten. Guttene har prioritert en god utdannelse, mens pikene i altfor høy grad inntil nu har latt være å benytte sine muligheter i denne retning. Det fører til at de blir underlegne i ekteskapet. Ofte gifter de seg for fort og uten motforestillinger, og møter vanskeligheter de ikke kan mestre. Frykten for å bli gammel jomfru fører med andre ord til en rekke umulige og senere oppløste ekteskap.

Heller ikke overfor mennene er kollisjonskursen den vei som fører til målet. Det finnes allerede mange menn som oppriktig ønsker å samarbeide på like fot med kvinnene, og som gjør det både i familien og i yrkeslivet. De forstår at den behandling som fortidens kvinner har vært utsatt for, har vært dypt urettferdig. Videre at de privilegier mennene har nytt, i stor utstrekning har vært skinnfordeler, og at likeverd og like rettigheter er til gagn for helheten. Men noen tusen års vanetenkning må man ha tid for å overvinne, så her må man smøre seg med tålmodighet.

Det beste kvinner kan gjøre, gifte og ugifte, er å anstrenge seg for å fylle de nye oppgaver de blir betrodd,

Ikke alle vil dele artikkelforfatterens synspunkter, men de ensliges situasjon gir grunn til ettertanke.

på den mest samvittighetsfulle måte, samtidig som de ikke lar seg forlede til å påta seg oppdrag som de ikke har skaffet seg forutsetninger for. Kvinner i det norske samfunn har allerede vunnet full respekt for sin innsats i diverse yrker og endog i politikk og administrasjon. Det står til kvinnene selv om denne utvikling skal fortsette. I den utstrekning de gjør skikkelig arbeid, styrker de sin anseelse og minsker prestisjeavstanden mellom mann og kvinne. Ingen vil derigjennom få sin situasjon forandret til det bedre i så høy grad som de enslige kvinner.

Kvinnenes stilling i Kirken i dag er en sak for seg, og man må vel kunne tillate seg å si at dette er et sårt kapittel. Det er så selvsagt at det føles banalt å skulle si det: Så lenge kvinner nektes adgang til prestetjeneste er mennenes dominans et fak-

(Forts. s. 13)

GUDSTJENESTER I HELGENE		Dialog	Høy-
		messe	messe
OSLO: <i>St. Olavs domkirke</i>	lörd.: 19.00	—	—
Akersveien 1	sønd.: 9.30	11.00	—
tlf. 20 72 26 - 20 72 44	(eng) 19.00	—	—
<i>St. Hallvard kirke, Frans'kanerne, Enerhauggt. 4, tlf. 67 23 83</i>	8.35	11.00	—
<i>St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71</i>	9.00	11.00	—
<i>Vår Frue Villas kapell, Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21</i>	18.30	—	—
<i>Grefsen kapell, Glads vei 23, tlf. 21 23 55</i>	9.00	11.00	—
<i>Lunden kloster, Øvre Lunden, tlf. 212587</i>	9.00	11.00	—
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke, Tyholmen, tlf. 22 209</i>	lörd.: 18.30	11.00	—
	sønd.: 8.00	—	—
BERGEN: <i>St. Pauls kirke, Christiesgt. 16, tlf. 21 54 10</i>	lörd.: 19.00	11.00	—
	sønd.: —	—	—
<i>Vår Frue Kirke, Helleveien</i>	sønd.: 9.30	—	—
<i>Florida kapell, Nygaardsgt. 124</i>	19.00	—	—
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke, Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19</i>	lörd.: 18.00	10.30	—
	sønd.: 8.30	—	—
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke, Kongensgt. 9, tlf. 11 438</i>	9.00	11.00	—
HALDEN: <i>St. Peters kirke, Kr'st'ian V's pl. 1, tlf. 81 168</i>	9.00	10.45	—
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke, Torvggt. 113, tlf. 23 751</i>	lörd.: 18.00	11.00	—
	sønd.: —	—	—
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke, Haraldsgt. 21, tlf. 23 195</i>	11.00	—	—
HØNEFOSS: <i>St. Theresias kirke, Vesterngt. 5, tlf. 22 381</i>	9.00	11.00	—
KRISTIANSAND S.: <i>St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3, tlf. 24 225</i>	lörd.: 18.00	11.00	—
	sønd.: —	—	—
LILLEHAMMER: <i>Mariakirken, We'demannsgate 3 A, tlf. 52 550</i>	lörd.: 18.00	10.00	—
	sønd.: —	—	—
LILLESTRØM: <i>St. Magnus kirke, Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85</i>	9.30	11.15	—
MOSS: <i>St. Mikael's kapell, Ryggeveien 24, tlf. 51 038</i>	—	17.00	—
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke, Sverresgt. 26, tlf. 50 793</i>	8.30	11.00	—
STABEKK: <i>Maria kirke, Nyveien 17, tlf. 53 77 35</i>	8.30	10.45	—
	19.00	—	—
<i>Eikeli kirke, Veståsen 20, tlf. 24 25 69</i>	9.30	10.30	—
STAVANGER: <i>St. Svithuns kirke, Dronningens gt. 8, tlf. 25 534</i>	lörd.: 17.00	11.00	—
	sønd.: 8.30	—	—
	9.30	—	—
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke, Sandef'ordsgt. 1, tlf. 11 949</i>	11.00	—	—
VOSS: <i>St. Olavs kapell, Finne, tlf. 12 510</i>	Efter avtale	—	—
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke, Prinsensgt. 2a2, B'skopen og prestegården, tlf. 21 214</i>	8.45	11.00	—
	19.00	—	—
<i>St. Elisabeth hospital, Ila, tlf. 21 670</i>	6.15	—	—
KRISTIANSUND N.: <i>St. Eysteins kirke, Fl'integt. 5, tlf. 72 779</i>	11.00	—	—
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke og St. Eystens sykehjem, Jernbanegt. 29</i>	11.00	—	—
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke, Parkveien 23, tlf. 51 467</i>	11.00	—	—
ÅLESUND: <i>Vår Frue kirke, Norgesund, tlf. 37 558</i>	lörd.: 17.00	11.00	—
	sønd.: 8.30	—	—
TROMSØ: <i>Vår Frue kirke, Storgt. 94, Sogneprestens tlf. 84 277</i>	lörd.: 18.00	11.00	—
	sønd.: —	—	—
<i>St. Elisabethsostrene, Balsfjordgt. 35, tlf. 81 487</i>	sønd.: 8.00	—	—
BODØ: <i>St. Eysteins kirke, Hernesveien 22, tlf. 21 783</i>	8.15	10.30	—
HAMMERFEST: <i>St. Mikael kirke, Salsgt. 52, tlf. 11 447</i>	19.00	11.00	—
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke, Skolegt. 4, tlf. 61 501</i>	lörd.: 15.00	10.30	—
	sønd.: —	—	—
NARVIK: <i>Kristi Kongekirken, Håreksgt. 82</i>	18.30	—	—
SELFORS: <i>Vår Frelzers kirke, Skipper Nilsensgt. 21, tlf. 52 072</i>	Efter avtale	—	—

TIL ALLE SOM ENNÅ IKKE HAR BETALT 1979-KONTINGENTEN:
Vær så snild å innbetale denne til postgiro nr. 2 04 64 80, eller med bankgiro eller sjekk.

PURRINGER KOSTER OSS TID — OG IKKE MINST UTGIFTER
PA VÅRT STRAMME BUDSJETT!
PA FORHAND TAKK!

KARL RAHNER OG HANS INNFLYTELSE PÅ DET ANNET VATIKANKONSIL

I mars fylte den tyske jesuitt Karl Rahner 75 år. I den anledning utga forlaget Herder en 700 sider stor bok «Wagnis Theologie», som inneholder essays av 33 teologer, som alle har vært elever av Rahner.

Herbert Vorgrimler, bokens redaktør, overrakte den til Karl Rahner ved en høytidelighet i Herders hovedkvarter i Freiburg 1. mars. Samtidig utga Herder en antologi av noen av Rahners viktigste skrifter, «Reichenschaft des Glaubens». Med sine over 3.500

bøker og artikler er Karl Rahner en av de mest spennende og mest leste teologer i vårt århundre. 2.000 av hans bøker og artikler er oversatt til andre språk og andre teologer har allerede skrevet ca. 700 bøker om hans teologi.

Under Det annet Vatikanekonsil var Karl Rahner teologisk rådgiver for en av konsillets ledende teologer, kardinal Joseph Frings av Köln. Kardinalen omtalte Rahner som «århundrets største teolog». Rahner var også den viktigste rådgiver for hele den tysktalende gruppe av biskoper og er blitt kalt: konsillets mest innflytelsesrike teolog.

Katolsk Orientering

LITURGISK KALENDER

AUGUST

17. Ferial. Jos. 24, 1—13. Mt. 19, 3—12.
18. Ferial eller Jomfru Marias lørdagsmesse. Jos. 24, 14—29. Mt. 19, 13—15.
19. **Jomfru Marias opptagelse i himmelen.** Joh. Åp. 11, 19a; 12, 1, 3—6a. 10ab. 1. Kor. 15, 20—26. Luk. 1, 39—56.
20. Bernhard, abbed og kirkelærer. Domm. 2, 11—19. Mt. 19, 16—22.
21. Pius X., pave. Domm. 6, 11—24a. Mt. 19, 23—30.
22. Jomfru Marias Dronningverdighet. Jes. 9, 2—4.6—7 (Hebr. 1—3. 5—6). Luk. 1, 39—47.
23. Ferial eller Rosa av Lima, jomfru. Domm. 11, 29—39a. Mt. 22, 1—14.
24. **Bartolomeus**, apostel. Joh. Åp. 21, 9b—14. Joh. 1, 45—51.
25. Ferial eller Ludvig av Frankrike eller Josef av Calasanza, prest eller Jomfru Marias lørdagsmesse. Rut 2, 1—3.8—11; 4, 13—17. Mt. 23, 1—12.
26. **21. alm. søndag.** Jos. 24, 1—2a.15—18. Efes. 5, 21—32. Joh. 6, 61—70 (Gr 60—69).
27. Monika. 1. Tess. 1, 2b—5.8b—10. Mt. 23, 13—22.
28. Augustin, biskop og kirkelærer. 1. Tess. 2, 1—8. Mt. 23, 23—26.
29. Johannes døperens halshugging. Jer. 1, 17—19. Mk. 6, 17—29.
30. Ferial. 1. Tess. 3, 7—13. Mt. 24, 42—51.
31. Ferial. 1. Tess. 4, 1—8. Mt. 25, 1—13.

SEPTEMBER

1. Ferial eller Jomfru Marias lørdagsmesse. 1. Tess. 4, 9—11 (Gr 9—12). Mt. 25, 14—30.
2. **22. alm. søndag.** Deut. 4, 1—2.6—8. Jak 1, 17—18.21b—22.27. Mk. 7, 1—8a.14—15.21—23 (Gr 1—8.14—15.21—23).
3. Gregor den store, pave og kirkelærer. 1. Tess. 4, 12—17 (Gr 13—18). Lk. 4, 16—30.
4. Ferial. 1. Tess. 5, 1—6.9—11. Lk. 4, 31—37.

Bønneintensjon for Kirkens misjon:

I august: At familielivet i Afrika må inspireres av kristne verdier.

I september: For kirken i Papua, Ny Guinea.

DEN ENSLIGE...

(Forts. fra s. 11)

tum. Forat katolske menn og kvinner skal kunne samarbeide som likeverdige partnere er det nødvendig at kvinner skal kunne bli ikke bare pres-ter og biskoper, men endog kardinaler og paver. Og her er det lite håp om noen snarlig forandring. Så sent som høsten 1976 ble presteordinasjon for kvinner blankt avvist i en erklæring fra Kongregasjonen for Troslæren, approbert av pave Paul VI. Man kan bare gråte når man leser dette be-drøvelige dokument, gjennomsyret som det er av statisk tenkemåte.

Men katolske kvinner får tørke tå-rene og med friskhet mot ta fatt på de oppgaver de får adgang til i Kirkens tjeneste, i organisert virksomhet eller utenom. De får være tålmodige ennå en stund. Be Lære å opptre med fri-modighet av en Katarina av Siena. Være trofaste som millioner av krist-ne kvinner gjennom 2000 år.

I de enslige kvinners rekke finnes formodentlig en stor del av dem som med glede ville gått inn i prestetje-neste om de fikk adgang til det. Det er en grunn til at de vil måtte føle denne avvisning fra Kirkens menn særlig sterkt.

Er det da mulig for en lavstatus-gruppe som de enslige kvinner å opp-tre med overskudd og generøsitet overfor menn i samfunn og kirke, overfor mer privilegerte kvinner, og overfor alle mennesker? Ja, det er! Det er mulig i den grad de lærer å kjenne en som oppgav alle sine pri- vilegier, skjønt han var «av guddoms rang». Hver enkelt av oss kan møte ham gjennom bønner, Bibelens beret-ninger og Kirkens sakramenter. Men han vil også at vi skal formidle ham til hverandre. Den som har fått den nåde å kjenne et menneske som lever i et intimt fellesskap med Kristus, vil kunne erfare hva en enkelt kan formidle av lys og styrke fra ham. Lys til å finne veien, styrke til å gå den. Og det skapes en lengsel etter å leve i det samme intime Kristusfor- hold, som er forutsetningen for at man igjen kan formidle ham videre. Dette er i overensstemmelse med vår trosbekjennelse: «Jeg tror på de helli- ges samfunn.»

På dette plan forsvinner alle ver- dens privilegier. Vi er kommet over til en ny og sann verdiskala. Her fin- ner den enslige kvinne på linje med alle andre sitt livs egentlige mening og mål. Her finnes grunnlaget for selvrespekt og for et liv i generøsitet.

Vi har fått inn noen bøker av Thomas Merton vi ikke tidligere har kunnet skaffe:

- The Asian Journal, kr. 47,85.
- Mystics an Zen Masters, kr. 42,45.
- The Way of Chuang Tzen, kr. 24,25.
- Zen and the Birds of Appetite, kr. 21,—.
- New Seeds of Contemplation, kr. 31,75.
- Spiritual Direction and Meditation, kr. 26,85.
- The Wisdom of the Desert, kr. 21,—.
- Thomas Merton on Mysticism, kr. 21,—.
- The Secular Journal, kr. 42,45.
- Thomas Merton, Monk, kr. 21,—.
- Andre engelske bøker:
- The Cloud of Unknowing, kr. 19,60.
- William Johnston: The Inner Eye of Love, kr. 66,50.
- »— Silent Music, kr. 27,—.
- Missale Romanum, cum Lectionibus I—IV, kr. 587,—.

VI FORHANDLER BØKER FRA IKO's LÆREMIDLER

ST. OLAV BOKHANDEL A/S
Akersveien 5, Oslo 1. Tlf. 20 72 48.
Åpent kl. 9—16, lørdager 9—14.

TIL HAMAR PÅ SYKKEL?

Hvem vil sykle med meg til stevnet i Hamar søndag 2. september? Avreise lørdag kl. 8 med Grorudbanen fra Jernbanetorget til Vestli, deretter tar vi landeveien fatt. (118 km.). Overnatting på Ungdomsherge i Hamar. 2 moderne sykler kan jeg låne bort u. bet. *Aleksander Wojciech*, Kirkegårdsst. 9, Oslo 5.

Vår kjære søster MARIA JUSTINE KÖTTERS døde på Grefsen, den 1.7.79 i en alder av 82 år, etter 57 års virke i Norge. Den avdøde anbefales til de troendes forbønn.

ST. JOSEPHSØSTRENE

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Dominikus kirke	}	Oslo
Lunden kloster		
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem		
Sta. Katarinahjemmet		
St. Olavs kirke		
Bispegården	}	Arendal
St. Joseph's Institutt		
Vor Frue Hosp. Nerveavd.		
St. Franciskus Kirke	}	Bergen
St. Franciskus Hosp.		
St. Pauls Kirke	}	Hønefoss
Vår Frue Kirke		
Marias Minde		
St. Franciskusøstre- nes Moderhus	}	Lillestrøm
Øyenklinikken		
St. Josephs Hosp., Drammen	}	Tromsø
St. Torfinns Klinik, Hamar		
St. Elisabeth Inst.	}	Trondheim
St. Mikals Kirke		
St. Mikals prestegård	}	Tønsberg
St. Theresia Hosp.		
St. Franciskus Hosp		
St. Magnus Kirke	}	Tønsberg
St. Magnuss presteg.		
St. Elisabeths Hosp.		
Vår Frue Kirke	}	Tønsberg
Bispegården		
St. Olavs Kirke	}	Tønsberg
Bispegården		
St. Olavs Kirke	}	Tønsberg
St. Olavs Prestegård		
St. Olavs Klinik	}	Tønsberg

Ved bestilling av olje:
Oslo 19 12 00 - Service 19 12 20

350 millioner får aldri en sjanse

Millioner av barn i utviklingslandene dør hvert år av sult og underernæring. Enda flere fordømmes til en fremtid i elendighet, fordi deres fysikk og mentale evner har tatt varig skade av underernæringen i barneårene. Proklameringen av 1979 som FNs internasjonale barneår skyldes ikke minst denne kjennsgjerning.

FNs Barneår dreier seg ikke bare om solidaritet med barn i u-landene. Også barns vilkår i de rike land — som de nordiske — er til debatt. Og det trengs, det ser vi f.eks. på antallet trafikkdrepte barn hos oss. Men FNs internasjonale år forfeiler sitt mål hvis de fattige lands barn blir glemt. Ifølge FNs opplysninger lever omkring 350 millioner barn i utviklingslandene i sult og underernæring.

Utvikling

FNs Barneår finner sted i 20-året for vedtakelsen av Erklæringen om barnets rettigheter. 20. november 1959 vedtok FNs Generalforsamling enstemmig denne erklæringen, med henvisning til de rettigheter som allerede var formulert i FN-pakten og Verdenserklæringen om menneskerettighetene av 1948.

Erklæringen gjentar dels de allmene

menneskerettigheter, dels fremhever den barnas spesielle behov for omsorg og beskyttelse. Mange av artiklene har å gjøre med barnets rett til sosial trygghet. Men denne rettigheten kan bare realiseres fullt ut i et samfunn der den sosiale og økonomiske utvikling har nådd et visst nivå. Da Generalforsamlingen i 1976 proklamerte et internasjonalt barneår, understreket den da også sammenhengen med utviklingsproblemene i alminnelighet.

Hvordan utviklingen skal skje, eller riktigere: i hvilken retning utviklingen skal gå, er en diskusjon vi ikke skal gi oss inn på her. (Når det gjelder barns sikkerhet og rettigheter, er muligens de nordiske land ikke egnet som mønster for u-landenes bestrebelser.) Det vi vil peke på, er at verdenssamfunnet ser ut til å tape kampen om en bedre fremtid for alle jordens barn.

Mindre mat

Jordbruksproduksjonen i en lang rekke u-land øker ikke så meget som den burde. I desember 1978 opplyste presidenten for FNs fond for jordbruksutvikling (IFAD), Abdelmushin Al-Sudeary, at bare ganske få u-land har oppnådd en vekst på mer enn 2 prosent pr. år i

matvareproduksjonen de siste år. I visse tilfeller hadde produksjonen falt. I hele 58 u-land — med nesten halvparten av den tredje verdens samlede befolkning — hadde økningen i matvareproduksjonen vært mindre enn veksten i folketallet. Det betyr mindre mat pr. person.

FNs barneår-sekretariat har laget statistikk over befolkningstilveksten blant barn under 15 år. I u-landene vil antallet barn øke fra 1,1 milliarder i 1970 til 1,4 milliarder i 1980. I industrilandene vil den forventede økning i samme periode være bare 19 millioner, altså bare vel 6 prosent av økningen i u-landene. Det betyr at u-landene bør satse mye mer på f.eks. undervisning enn i-landene i åra som kommer. Det har de ikke råd til.

Mangelsykdommer

800 millioner barn lever i land der den gjennomsnittlige årsinntekten pr. person er under 100 dollar. I alt lever 1200 millioner barn i u-landene. Som nevnt er omkring 350 millioner i faresonen. Underernæring kan medføre mange forskjellige sykdommer, resultere i invaliditet (f.eks. blindhet) og i mange tilfeller ende med døden. Ifølge WHO (Verdens helseorganisasjon) blir mellom 20.000 og 100.000 barn blinde pr. år som følge av A-vitaminmangel kombinert med andre former for mangelfull ernæring.

Omkring 10 millioner barn lider av alvorlig protein/kalorimangel. 80 millioner er berørt av mangelsykdommer som skyldes det samme. Mellom 30 og 50 prosent av dødeligheten i u-land er barnedødelighet.

Fremtiden

FNs Generalforsamling har rettet en appell til regjeringer, organisasjoner og offentligheten i så vel u-land som i-land om å bidra til å fremme forståelsen for barnas sak. Det er ikke snakk om å sende strømper til fattige barn i Afrika. Det er snakk om at bare en ny økonomisk verdensordning, en ny sosial og menneskelig ordning i verden i vesentlig grad kan fremme barnas sak.

«Å investere i barn er å investere i fremtiden», sier et gammelt ordtak. Hvem skal investere i hvilke barn, hvor i verden? Vi har råd til veldedighet — har vi råd til en ny økonomisk verdensordning?

Lørgen Larsen og Torbjørn Horn

«Å investere i barn er å investere i fremtiden» sier et gammelt ordtak.

film:

CALIFORNIA SUITE

Krampaktig rutine med enkelte lyspunkter

Hovedpersonene i denne filmen møtes på et hotell. Alan Alda og Jane Fonda spiller et fraskilt ektepar som møtes for å krangle om deres datters fremtid. Michael Caine og Maggie Smith har rollene som et showbiz-par ankommet for muligens å motta en Oscar. Walther Matthau innlosjeres alene, men hans bror plasserer en blondine i hans seng som en slags velkommen-til-byen-presang, og *det* blir vanskelig å forklare for kona når hun kommer. Richard Pryor og Bill Cosby er på hotellet sammen med sine ektefeller for en velfortjent ferie.

Hovedpersonene møtes egentlig ikke, filmen består av fire enkelthistorier som sammenflettes til en, ut i fra det enkle faktum at alle fire historiene har det samme luksushotellet som utgangspunkt. Forfatteren Neil Simon, hvis varemerke er rask og sikker replikkveksling, har bearbeidet sitt eget skuespill til filmen av samme navn. Regien er ved Herbert Ross. Gode navn, altså. Og dermed grunn til å vente et godt produkt. Innfris forventningene?

Tja, — det er vel ikke noe å hoppe i taket over, akkurat. Naturligvis er det endel pussige sekvenser i filmen. Walther Matthau er kostelig, for eksempel. Andre deler av filmen kunne man trygt ha spart seg. Til tross for kjappe og treffende replikker, blir eksempelvis dialogene mellom Alan Alda og Jane Fonda noe anstrengt. Kanskje skyldes det at poengene kommer *for* hurtig, *for* hektisk, slik at Neil Simons teknikk blir overekspontert. Det blir ihvertfall litt *for* mye av det gode. Michael Caine og Maggie Smith, som et showbiz-ektepar med mye lagret bitterhet, leverer noen fine enkeltscener, men selve historien deres tror vi ikke på. Den virker *for* oppstyltet. Richard Pryors og Bill Cosbys sekvens blir dessverre bare noe mas.

Jeg har en følelse at denne filmen

GUSTAV THIELEMANN

Pølse- og hermetikkfabrikk

Tlf. 83 41 84 - DRAMMEN

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Privat 55 77 87 - 69 43 72

Tlf. 20 79 06 - 20 79 05

Spesialforretningen i
RUSTFRIE STALARTIKLER
KNUT JUUL CHRISTIANSEN
Wesselsgt. 3 (indre gård) - Oslo 1

Telefon
(02) 33 36 24
33 55 25

Telegr.adr.:
Rustfriknut

THRONSEN & CO.

BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgt. 3 b, Oslo

Telefon 20 40 02 - 20 70 02

MALERMESTER

utfører allslags maler- og tapetserarbeider

Georg og Otto Foerster

Tlf. 21 69 06

C. HANSSENS

Trykkeri og Bokbinderi

Tlf. 13 056

FREDRIKSTAD

GUSTAV BØHM & SØN A/S

Bakeri og Konditori

Drammen

EDVARDSEN & NORHEIM A/S

Autorisert installatør
Radio og Elektrisk utstyr

Tlf. 11 220 - Fredrikstad

Galligani

Gaver, Pryd- og brukskunst

Med tre forretninger i sentrum.

Vika Terrassen — Stortingsgt. 22 — N. Slottsgt. 25

var ment å skulle være et paradenummer spekket med gode navn. Men når man setter seg ned med den holdning at nå lager vi en kjempesuksess, så får man lett et litt ovenfra-og-ned forhold til publikum. Resultatet er at det er blitt en slags parade, noe annet kunne man neppe unngå med slike krefter. Det triste er at paraden mangler

spontanitet, varme og spilleglede. Det er blitt et paradenummer i rutinen og den vel innarbeidede teknikks tegn. Man vil ganske sikkert more seg over de få og små perler filmen har. Men slike perler har lett for å forsvinne i det steinbrudd av kjedelig rutine som filmen i bunn og grunn er.

Christian Boe Astrup

HAN...

(Forts. fra s. 3)

fysiske men også i vårt åndelige, religiøse jeg. Det er verd å merke seg at dette faktum ofte blir understreket ved kanoniseringer og i helgenbiografier.

Mannlige helgener prises der for mildhet, ydmykhet, tålmodighet og liknende «kvinnelige» dyder, mens helige kvinner blir rost for mot, kraft og initiativ, ikke så sjelden med epitetet «mannlig» foran! Kanskje ubevisst, men med sikker intuisjon har Kirken alltid visst at for å bli fullkommen som menneske må man ha nådd frem til et givende og mottakende forhold til det annet kjønn, ikke nødvendigvis fysisk- seksuelt, men personlig.

Bouyer gjør den feil at han betrakter *forskjellene* mellom mann og kvinne som noe avgjørende, noe man bør reddykke og opphøye, mens han vier det *menneskelige* liten oppmerksomhet, det som i sitt vesen er mannlig-kvinnelig i en berikende gjensidighet. Den bibelske brudesymbolikken har ikke som oppgave, — slik Bouyer synes å mene — å fremheve kjønnsforskjeller, poenget er åpenbart å beskrive arten av Guds relasjoner til oss. Det handler ikke om det som skiller, men nettopp om enheten og fellesskapet mellom Gud og menneske, gjenspeilet i forholdet mellom mann og hustru.

Paul VI visste hva han gjorde da han ga tittelen «kirkelærer» til to kvinner. Det er så at ingen katolsk kvinne blir viet til prest, men det betyr ikke at hun skal tie i forsamlingen, slik man har ment i skandinavisk debatt. I hele Kirkens historie har det også vært kvinnelige forkynnere (først Maria Magdalena som fikk i oppdrag — før noen annen — å forkynne påskebudskapet for selveste apostlene), det har vært kvinnelige lærere, misjonærer, sjelesørgere, likesom det også har vært menn som har hatt omsorgs-yrker og vært store bønnens mennesker.

Kirken lærer at hver kristen, mann som kvinne, takket være dåpens og

konfirmasjonens sakrament, har del i presteembedet. Kauskje vil Kirken en dag dra nye konsekvenser av bibelens utsagn om at alle er skapt i Guds bilde, alle kalt til å bli Kristus lik, og at alle er kalt til å representere ham i vår verden, ikke i kraft av vårt kjønn, men i kraft av vår dåp og av de gaver som ånden — ifølge Paulus — deler ut i frihet. Her er rom for teologisk bearbeidelse og fordypelse, noe som «Inter insigniores» også oppmuntrer til.

Om en slik teologisk refleksjon fører til at kvinner blir presteviet eller ikke, er — etter min mening — ikke det avgjørende spørsmål. Viktigere er det at Kirkens liv på alle områder leves så fullverdig menneskelig som mulig. Det vil si at menn og kvinner sammen arbeider for den felles oppgave i samsvar med sine personlige evner og forutsetninger, og med et fruktbart utbytte av erfaringer og tjenester.

BERLINER KONFERENZ

På et internasjonalt symposium i Berlin 23.—24. juni møttes katolikker fra 23 europeiske land. Hovedtemaet for de to dager lange drøftinger var: Hva kan vi som katolske kristne gjøre for å bidra til å sikre freden, og hvordan kan vi aktivt ta del i arbeidet med oppdragelse til fred.

Fra symposiet ble det sendt ut et rundskriv til alle europeiske parlamenter, der det bl. a. heter:

«Vi appellerer til parlamentene

- å utvise den største oppmerksomhet for å fremme en konsekvent og konstruktiv fredspolitikk,
- å benytte de lovmessige muligheter for å styrke den internasjonale tillit og fremme avspenningsprosessen,
- å oppmuntre regjeringene til i samarbeid med alle fredskrefter å oppnå stadig mere effektive internasjonale overenskomster til fordel for en rettferdig og stabil fred.

Vi appellerer til parlamentarikerne:

- at de som folkevalgte representanter går foran i kampen for rustningsbegrensning og avrustning,
- at de utnytter alle politiske og lovmessige muligheter til å fremme den offentlige bevisstgjøring om nødvendigheten av nedrustning,
- å støtte alle fornuftige nedrustningsforslag uansett hvem som fremsetter dem,
- at de ansvarbeviset etterprøver nødvendigheten av alle utgifter til militære formål og om mulig senker dem,
- å forplikte regjeringene til å føre en konsekvent nedrustningspolitikk.

Utdannelse til fred er en vedvarende oppgave for den enkelte og medmennesket. Det dreier seg ikke bare om en indre følelse av fred, men fremfor alt om å utvikle ferdigheter og beredskap til effektiv fredstjeneste. Parlamentarikere og politikere, som oppriktig streber etter fred, bør legge stor vekt på oppdragelse og utdanning til fred, orientert utfra de praktiske muligheter, samt imøtegå alt som forhindrer den. De bør medvirke til å avdekke årsakene til ufred, utrydde de politiske, sosiale, økonomiske og ideologiske forhold som er til hinder for fred. De bør fremholde tanken om solidaritet og vennskap mellom folk og tilskynde borgerne til å yte et felles bidrag til fred i samarbeid med alle mennesker av god vilje, uansett forskjellig verdensanskuelse eller religion.»

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Ansvarlig redaktør: Else-Britt Nilsen O.P.

Faste medarbeidere: Liv Greni, Aage Hauken O.P., Ella McGeorge, Kjell Arild Pollestad O.P., Gunnel Vallquist.

Redaksjonens adresse: Akersveien 5. Oslo 1, telefon 20 72 26.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1.
Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 70 pr. år.
Kr. 35 ½ år. Utlandet (ikke Skandinavia) kr. 80.

Annonser: 10 dager før utg.dagen 24 nr. årlig. — Postgiro 20 46 480